

Barn i trøbbel trenger hjelp!

Når skal politikerne forstå at dersom man ikke tar alvorlig grep om de store manglene i førstelinjetjenesten som faktisk har ansvaret for disse barna, kommer det aldri til å skje noen endring.

Det er ikke politiet som har hovedansvar for tenåringer i trøbbel. Dette ansvaret er delegert til barnevernet som skal tilrettelegge tiltak for barn og unge som trenger hjelp når det gjelder rus, adferdsproblemer og kriminalitet i Norge.

Man kan faktisk ikke komme utenom barnevernet hvis man ser at barnet har problemer og trenger eksternt hjelp.

Er man som forelder eller pårørende kommet i den situasjon at man ser at et barn har alvorlige vansker, står man plutselig overfor to problemer.

Det ene er barnet, og det andre er et hjelpeapparat som overhodet ikke fungerer for tenåringer.

Det mangler kompetanse, kunnskap, kvalitet, penger, og ikke minst vilje i etaten til å lage gode individuelle opplegg rundt disse barna. Og dette er på ingen måte noen ny problematikk! Slik har det vært i årevis, og slik kommer det til å fortsette å være hvis ikke politikerne nå handler.

Ungdommene er tilnærmet rettsløse i dag. Hjelpen eksisterer hovedsakelig på papiret. Barnevernet har utspilt sin rolle som ansvarlig etat for denne gruppen. Hvis vi virkelig ønsker å hjelpe ungdommene, må det opprettes en egen kvalifisert etat som skal ha ansvaret for dem.

Selvfølger vil det koste penger. Mange penger! Men disse barna vil koste samfunnet uendelig mye mer i form av skadeverk, fengsels- og behandlingsopphold, sosialpenger, trykdeordninger osv.

De pårørende koster også penger! Det er en enorm påkjenning å se barnet sitt gå til grunne uten å klare å skaffe kvalifisert hjelp.

Mange av oss blir ganske ødelagte og syke etter år uten å nå frem.

Åpenbart er det noen som ikke kan regne i dette landet! Og slik har det vært lenge!

Det er skammelig at vi ikke er villige til å hjelpe dem! Disse barna må betale en urimelig høy pris for den hjelpen de aldri fikk. Ønsker vi at de skal ha en fremtid, må vi få plass de endringene som skal til.

NÅ!

ELISABETH ROLFSEN
mor til gutt som døde 20 år gammel uten å få hatt hjelp

FORSKNING. Ved Norges fire store universiteter produseres det ikke mer enn en doktorgrad hvert 4.-5. år pr. ansatt. Det er altfor lite, mener Bjarne Foss.

For lite ny kunnskap

Debatt

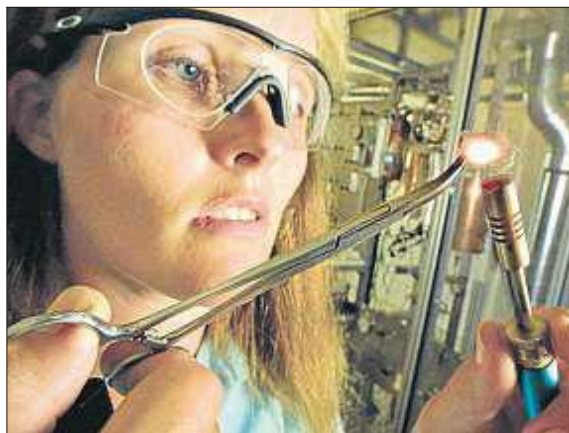
BJARNE FOSS
professor, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet

Lite effektivt. Debatten om norsk forskning fokuserer i all hovedsak på kravet om mer penger – med referanse til 3 prosent av bruttonasjonalproduktkravet som regjeringen vedtok for en del år siden. Det sies lite om effektiviteten i norsk forskning. En enkel analyse kan tyde på at det står dårlig til, og at en stor gruppe forskere som støttes over offentlige budsjetter, produserer lite ny kunnskap. Før jeg går inn i dette, er det viktig å understreke at det finnes glitrende norske forskningsmiljøer. Problemet er bare at de utgjør et lite mindretall av den norske forskningssfære.

La oss starte med en enkel analyse av en viktig forskningsparameter. Norges fire store universiteter har produsert 713 doktorgrader/år i snitt de senere årene. De har totalt 3300 professorer og førstemanuenser, noe som betyr at hver ansatt produserer en doktorgrad hvert 4.-5. år. Er dette godt nok? Det kan bare besvares om vi ser til gode universiteter i utlandet. Jeg har valgt ETH i Zürich og det tekniske universitetet i Delft. Ved begge disse universitetene er produktiviteten fem ganger større enn ved de beste norske universitetene. Dette betyr at doktorgradsproduksjonen relativt sett er altfor lav i Norge.

Noen få produserer mye. En del norske professorer har en høy doktorgradsproduksjon – mer enn én avlagt doktorgrad pr. år. Dette betyr at mange vitenskapelig ansatte har svært liten eller ingen doktorgradsproduksjon. 80/20-regelen er sannsynligvis ikke så langt unna sannheten. 80/20-regelen betyr i denne sammenheng at 20 prosent av forskerne produserer 80 prosent av resultatene. Det vil forundre meg mye om ikke situasjonen er lik for andre viktige forskningsparametre som publisering i internasjonalt anerkjente tidsskrifter

Forsker Hilde Venvik på SINTEF med et platinanett hvor gass brenner uten flamme.

ILLUSTRASJONSFOTO: THOR NIELSEN/NTNU INFO

og evnen til å tilstrekke seg eksterne forskningsmidler. Et tilsvarende mønster ses i eksterne evalueringer av norske forskningsmiljøer i regi av Norges forskningsråd.

Betydelig vekst. Nye virkemidler fra Norges forskningsråd som Senter for fremragende forskning er viktige for gode forskningsmiljøer med høy produksjon. En stor gruppe faller imidlertid utenom, da de ikke har en solid nok basis for å få bevilgninger. Jeg mener at det må fokuseres på denne gruppen med en helt annen tyngde enn det som er tilfellet i dag. Målsettingen må være en betydelig vekst i forskningsproduksjonen for denne gruppen.

Et slikt mål forutsetter at universitetene konkretiserer hva institusjonen forventer av sine professorer. Videre må forventningene følges opp over tid. Et effektivt virkemiddel kan være å tildele hver nyansatt professor en mentor. Dette bør være en person med lang fartstid og god forskningsproduksjon. Horisontale nettverk av denne typen fungerer gjerne godt i kunnskapsorganisasjoner med en stor grad av frihet ute i de operative miljøene.

Viser liten interesse. Det vil nok være

en del vitenskapelig ansatte med liten forskningsproduksjon som viser liten interesse for å endre på sin egen situasjon. Universitetene må i slike tilfeller finne ordninger som innenfor eksisterende lovverk gir en exit-mulighet for den enkelte. Dette vil redusere antallet professorer noe.

Norsk forskning er lite villig til å ta inn over seg utfordringen som ligger i at ansatte ikke produserer det som bør forventes av forskere som helt eller delvis lønnes av offentlige midler. En årsak kan være at prosessene som jeg skisserer ovenfor, fort kan bli betenete, da de innebærer konkrete tiltak som peker helt ned og frem til den enkelte vitenskapelig ansatte. De er rett og slett ubehagelige å ta tak i. Det er imidlertid interessant at en del effektive rekke tiltak koster lite i kroner og øre.

Norsk forskning må ta inn over seg at det er en uakseptabel skjevfordeling i kvalitet og produktivitet mellom ulike miljøer og utforme konkrete strategier for å endre dette. Jeg har vanskelig for å tro at tilsvarende skjevhet ville aksepteres i noen annen bransje. Dersom en tar tak i denne utfordringen, vil kravet om økte offentlige forskningsmidler bli mer troverdig. Dette er en lederutfordring for Forsknings-Norge.

Europa er ikke i skyggen av USA

Debatt

ALFRED KVALHEIM
tidl. helse- og sosialråd ved den norske EU-delegasjon i Brussel

Styringssystem. Aftenpostens Alf Ole Ask fortsetter fra USA svartmalingen av EU, senest i Aftenposten 7. november. Å sammenligne styringssystemet i nasjonen USA og i den internasjonale organisasjonen EU blir skjævt. Også EU er demokratisk styrt. Europaparlamentet er direkte valgt og Ministerrådet består av representanter demokratisk utpekt i medlemsland. De lukkede dørene i EU er gradvis blitt åpner – ofte åpner enn i norsk styringsverk.

I europeiske land og EU blir ledere valgt

uten USAs glamour og enorme kostnader. En kan bli president eller statsminister uten at penger avgjør. Skittkasting mot kandidater og feilinformasjon til velgere er mindre vanlig.

Alf Ole Ask er mer opptatt av amerikanske kandidaters kontakt med velgerne enn av det de valgte politikerne får til. La oss derfor se på noe av det Europas politikere og disse grå EU-lederne har skapt, sammenlignet med USAs ledere:

- Vi har fred og demokrati i EU-området og i land som ønsker medlemskap. EU stiller styrker til FN-oppdrag. USA vil kjøre egne løp.
- Menneskeretter er sikret i EU, mens USA har sitt Guantanamo. EU har forbud mot dødsstraff, USA ikke. Kofi Annan har sagt at EU er «et skinnende lys av toleranse, menneskeretter og internasjonalt samarbeid».

- EU's mål er inntektsutjevning mellom personer, regioner og land. I USA er omfordeling et skjellsord for mange politikere.
- I EU er arbeidstager og bønder sikret rimelige inntekter i vanskelige tider, mens de i USA må være sin egen lykkes smed.
- Alle EU-land har et sikkerhetsnett av trygd, sosialhjelp og helsetjeneste. I USA er ytelsesene magrere. Pensjon, sykepenger og helseforsikring kan forsvinne om arbeidsgiveren må legge ned. Som andel av nasjonalproduktet bruker USA langt mer til helse-tjeneste enn europeiske land, men nesten 50 mill. amerikanere er helt uten helseforsikring.

Mens EU-land har samlet seg om en svært ambisiøs klimapolitikk, har USA hittil ikke vært villig til å ta ansvar.

KRONIKK

E-post: kronikk@aftenposten.no
Maks. 6500 tegn inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto

DEBATT

E-post: debatt@aftenposten.no
HOVEDINNLEGG:
4000 tegn inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto

REPLIKK: 2500 tegn inkl. mellomrom
UNDERINNLEGG: 2000 tegn.
KORTINNLEGG: 700-1100 tegn.
Kultur- og debattredaktør:
Knut Olav Åmås

Tel: 22 86 40 89
Post: Aftenposten, Debattredaksjonen,
Postboks 1, 0051 Oslo
Kronikker og debattinnlegg på nett:
www.aftenposten.no/meninger/debatt